

[Hartel.]

agterud, medens andre nye Tanker har skudt sig i Forgrunden. Der er nu engang kun een Politik i Verden, som er rigtig, og det er den, Livet til enhver Tid giver Medhold.

Saa kan man sige: Skal vi da ofre noget af Forfatning og Statsskik? Og saa svarer jeg: Ja, det gør ikke saa meget. Forfatning og Statsskik er dog kun Rammen om Folkets Liv. Rammen kan skifte, men Folket bliver dog sig selv. Det har vist sig i det danske Folks Historie, at det har kunnet leve under skiftende Former for Statsstyre, ja, praktisk talt under alle, og det danske Folk var dog stort set altid det samme. Det beder jeg om maa blive betænkt i den Tid, vi oplever, og hvor vi naturligvis for at faa det fulde Udbytte af det Samarbejde, som vi baade selv har strakt Haanden frem imod, og som ogsaa tilbydes os, er nødt til at gøre Indrømmelser for at bringe os i fuld Overensstemmelse med den Tid, vi oplever.

Naturligvis kan et saadant Tidehverv i Menneskeslægten Historie ikke gaa sporeløst hen over et Land, heller ikke et Land som vort. Man maa her ogsaa betænke, at man kan vente, ligesom Frankrig, for længe. Der er nu engang ingen, der takker nogen, fordi han gør noget, som han er nødt til, og først gør det paa det Tidspunkt, hvor han dog er tvunget til det — saa har det ikke mere nogen Betydning. Handlingens Kunst bestaar i at handle paa det Tidspunkt, hvor det ogsaa har Værdi for den anden Part, og derigennem altsaa være med til at skabe en fælles Indsats for Fremme af en stor Tanke.

Mange har jo søgt midt i den Negativitet, der behersker vort offentlige Liv, at flygte ind i en Slags Drøm om et nordisk Samarbejde. Jeg har personlig trods det, jeg kender Historien og ved, hvilke Skuffelser denne Tanke har været ude for før, intet imod et nordisk Samarbejde, ja, jeg vilde endog gerne støtte et saadant Samarbejde, men Forudsætningen herfor maa være een, og det er den, at det Samarbejde, som man tilstræber mellem de nordiske Stater, ikke søger at stande herved, saa det bliver en isoleret Sammenslutning, men at det samtidig med, at det skabes som en nordisk Samling, ogsaa har en fremstrakt Haand mod en storgermansk Samling; ellers tror jeg ikke, en nordisk Samling vil gavne i den Tid, vi oplever, men tværtimod nemt vil kunne opfattes som en Brod mod det Tyskland, der arbejder paa den fælles-

germanske Samling, og saa vil det gøre mere Skade end Gavn. Men jeg ser ikke, hvorfor man ikke skulde kæmpe for, arbejde for en Skandinavisme, hvis i Forvejen aabent erklærede Formaal var at faa dette samlede Skandinavien ind i et storgermansk Samarbejde. Hidtil har dog denne Tilkendegivelse manglet i alle Bestræbelser for et skandinavisk Samarbejde, og derfor er dette Samarbejde i Miskredit hos mange, idet man antager, det mere har et negativt end et positivt Formaal.

Det Maal, jeg her opstiller, er ikke noget ukendt, det har været nævnt før i Historien. Store Mænd som Bjørnson og Ibsen er begge gaaet ind for det, har afvist det snævre skandinaviske Samarbejde, men sagt god for det skandinaviske Samarbejde som en udstrakt Haand til det storgermanske Samarbejde.

Jeg vil slutte disse Bemærkninger med at sige endnu een Ting: Der har jo staaet haard Strid her imellem os som Landsmænd paa en Række Punkter, og meget har vel beroet derpaa, at der var nogle, som tidligere forstod, hvor Udviklingen bar hen, end andre gjorde det. Jeg synes ikke, at dette i og for sig skulde skille os, idet vi dog vel alle er enige i eet Synspunkt, og det er dette, at hvad Opfattelse vi end har af det storpolitiske Opgør, er der ingen af os, der gør vor Indsats for nogen anden Magts Skyld. Vi skal hverken gøre vor Indsats for Tysklands Skyld eller for Englands Skyld, men vi skal kun gøre vor Indsats for vor egen Skyld.

Formanden: Jeg skal her afbryde Forhandlingen.

Folketingets næste Møde afholdes Tirsdag den 15. December Kl. 13 med følgende Dagsorden:

Fortsættelse af første Behandling af:

Forslag til Finanslov for Finansaaret fra 1. April 1943 til 31. Marts 1944.

Mødet hævet Kl. 15⁵⁸.